

مقیاس فرزندپروری

نام و نام خانوادگی: سن: تحصیلات: شغل:

والدین گرامی

موقعی پیش می‌آید که همه کودکان بدرفتاری می‌کنند یا کاری انجام می‌دهند که غلط است، می‌تواند باعث صدمه شود یا این که والدین آن رفتار را دوست ندارند. به عنوان مثال پرخاشگری و کتک‌زدن دیگران، نق زدن و بهانه‌جویی، پرت کردن اشیاء، خودداری از رفتن به رختخواب، درخواست خوراکی‌های متفرقه (شکلات و شیرینی و ...) قبل از غذا، جمع نکردن اسباب‌بازی‌ها، ناتمام گذاشتن کارها و یا تکالیف، دویدن به وسط خیابان، حاضر جوابی کردن، دروغ گفتن، از کوره در رفتن، و دیر آمدن به خانه.

والدین روش‌های متفاوتی برای برخورد با این نوع مشکلات دارند. در متن زیر جملاتی است که برخی از روش‌های فرزندپروری را توصیف می‌کند. برای هر سؤال یک مقیاس ۷ درجه‌ای آمده که در دو طرف آن دو نمونه رفتار توصیف شده است که معمولاً در نقطه مقابل یکدیگر هستند. مثلاً در مورد مثال زیر یعنی «هنگام صرف غذا ...» در سمت راست نوشته شده است که «می‌گذارم کودکم تصمیم بگیرد چقدر بخورد» و در سمت چپ دقیقاً رفتار متضاد آن آمده است یعنی «من تصمیم می‌گیرم کودکم چقدر بخورد». اگر روش شما همیشه و دقیقاً مطابق جمله سمت راست است دور عدد ۱ دایره بکشید، اگر اکثر اوقات روش جمله سمت راست را استفاده می‌کنید ولی نه همیشه، دور عدد ۲ دایره بکشید. اما اگر روش شما همیشه و دقیقاً مطابق جمله سمت چپ می‌باشد دور عدد ۷ دایره بکشید و در صورتی که اکثر اوقات چنین است دور عدد ۶ را خط بکشید. اگر گاهی از این روش و گاهی از آن روش استفاده می‌کنید براساس اینکه بیشتر به کدام روش متمایل است دور اعداد ۳، ۴ یا ۵ دایره بکشید. لطفاً جملات زیر را بخوانید و در مورد هر جمله دور عددی که بهتر از همه روش فرزندپروری شما را در طی دو ماه گذشته توصیف می‌کند خط بکشید. مثلاً:

هنگام صرف غذا ...

می‌گذارم کودکم تصمیم بگیرد ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ من تصمیم می‌گیرم کودکم چقدر بخورد. چقدر بخورد.

۱ - وقتی کودکم بدرفتاری می‌کند ...

بلافاصله واکنش نشان می‌دهم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ صبر می‌کنم و بعداً واکنش نشان می‌دهم.

۲ - قبل از آن که با مشکلی برخورد کنم

چند بار به کودکم تذکر یا هشدار می‌دهم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ تنها از یک بار تذکر یا هشدار استفاده می‌کنم.

۳ - وقتی عصبی یا تحت فشار هستم

ایرادگیر می‌شوم و به کودکم گیر می‌دهم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ بیشتر از حد معمول ایراد نمی‌گیرم. می‌دهم

- ۴ - وقتی به کودک می‌گویم کاری را انجام ندهد ...
 یک بار یا دوبار می‌گویم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ چند بار می‌گویم
- ۵ - وقتی کودک مرا ذله می‌کند...
 می‌توانم این رفتار را نادیده بگیرم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ نمی‌توانم آن رفتار را نادیده بگیرم.
- ۶ - وقتی کودکم بد رفتاری می‌کند ...
 معمولاً وارد یک مشاجره طولانی با او می‌شوم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ با او مشاجره نمی‌کنم.
- ۷ - به انجام کاری تهدید می‌کنم که ...
 مطمئنم می‌توانم انجام دهم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ می‌دانم عملاً انجام نخواهم داد.
- ۸ - من از آن دسته والدینی هستم که ...
 در مورد آن چه کودکم اجازه دارد انجام دهد محدودیت می‌گذارم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ می‌گذارم هر کار که می‌خواهد انجام دهد.
- ۹ - وقتی کودکم بد رفتاری می‌کند ...
 با او مفصلاً در مورد رفتارش صحبت می‌کنم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ صحبت‌م را کوتاه می‌کنم و به مسأله اصلی اشاره می‌کنم.
- ۱۰ - وقتی کودکم بد رفتاری می‌کند ...
 صدایم را بلند می‌کنم یا فریاد می‌زنم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ به آرامی با کودکم صحبت می‌کنم.
- ۱۱ - اگر گفتن «نه» همان موقع مؤثر نباشد ...
 کار دیگری را پیش می‌گیرم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ صحبت‌م را ادامه می‌دهم تا وقتی که حرفم را در کله‌اش فرو کنم.
- ۱۲ - وقتی بخوام کودکم کاری را متوقف نماید ...
 با لحن محکم به کودکم می‌گویم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ با چرب‌زبانی سعی می‌کنم دل او را به دست آورم یا خواهش و تمنا می‌کنم که بس کند.
- ۱۳ - وقتی کودکم خارج از دید من است ...
 اغلب نمی‌دانم کودکم در حال انجام چه کاری است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ همیشه به خوبی حدس می‌زنم که چه کار می‌کند.
- ۱۴ - بعد از این که با کودکم مشکل داشته‌ام ...
 غالباً کینه را نگه می‌دارم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ همه چیز سریع به حال عادی برمی‌گردد.
- ۱۵ - وقتی در خانه نیستم ...
 با کودکم مثل وقتی که در خانه ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ خیلی بیشتر به او اجازه می‌دهم تا

هستیم رفتار می‌کنم.

کارهایی را که معمولاً در خانه
اجازه ندارد، انجام دهد.

۱۶ - وقتی کودک کاری را انجام می‌دهد که دوست ندارم ...

هر بار که اتفاق می‌افتد واکنش نشان ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ غالباً به روی خودم نمی‌آورم.
می‌دهم.

۱۷ - وقتی با کودک مشکل دارم ...

شرایط از کنترل خارج شده و من ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ چیزی از کنترل خارج نمی‌شود.
کارهایی می‌کنم که واقعاً دلم
نمی‌خواهد انجام دهم.

۱۸ - وقتی کودک بد رفتاری می‌کند به پشت باسنش می‌زنم، به پشت دستش می‌زنم، هلش می‌دهم یا کنکش می‌زنم ...

هرگز یا به ندرت ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ اکثر اوقات

۱۹ - وقتی کودک کاری را که خواسته‌ام انجام نمی‌دهد ...

اغلب به روی خودم نمی‌آورم یا ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ کار دیگری انجام می‌دهم.
بالاخره خودم آن کار را انجام
می‌دهم.

۲۰ - وقتی تهدید یا هشدار مناسب و بجایی می‌دهم ...

غالباً به آن عمل نمی‌کنم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ همیشه آن چه را گفته‌ام انجام
می‌دهم.

۲۱ - اگر گفتن «نه» مؤثر نباشد ...

کار دیگری انجام می‌دهم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ جایزه جالبی را به کودکم پیشنهاد
می‌کنم تا آن کار را انجام دهد.

۲۲ - وقتی کودک بد رفتاری می‌کند ...

بدون آن که عصبی شوم با او ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ آن قدر آزرده و عصبی می‌شوم که
برخورد می‌کنم.
بر کودکم متوجه می‌شود که عصبی
هستم.

۲۳ - وقتی کودک بد رفتاری می‌کند ...

کودکم را وادار می‌کنم بگویند که ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ می‌گویم «نه» یا کار دیگری می‌کنم.
چرا این کار را انجام داده است.

۲۴ - اگر کودک بد رفتاری کند و سپس معذرت‌خواهی کند ...

مثل همیشه با مشکل برخورد ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ این بار برخوردی نمی‌کنم.
می‌کنم.

۲۵ - وقتی کودک بد رفتاری می‌کند ...

به ندرت از بدزبانی یا نفرین استفاده ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ تقریباً همیشه بدزبانی می‌کنم.

می‌کنم.

۲۶ - وقتی به کودکم می‌گویم اجازه ندارد کاری را انجام دهد ...

به هر حال می‌گذارم آن کار را انجام ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ سر حرفم می‌ایستم.
دهد.

۲۷ - وقتی باید با مشکلی برخورد کنم ...

به کودکم می‌گویم از این بابت ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ نمی‌گویم که متأسفم.
متأسفم.

۲۸ - وقتی کودکم کاری را انجام می‌دهد که دوست ندارم، به کودکم توهین می‌کنم، حرف‌هایی می‌زنم که او را

برنجاند یا به او فحش می‌دهم ...

هرگز یا به ندرت. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ اکثر اوقات.

۲۹ - اگر وقتی با مشکلی برخورد می‌کنم کودکم حاضر جوابی یا شکایت کند ...

شکایتش را نادیده گرفته و سرحرفم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ با کودکم صحبت می‌کنم که نباید
می‌ایستم. شکایت کند.

۳۰ - اگر کودکم وقتی که می‌گویم «نه» عصبی شود ...

حرفم را پس می‌گیرم و تسلیم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ بر حرفم می‌ایستم.
کودکم می‌شوم.

مقیاس فرزندپروری

پرسشنامه ۳۰ جمله‌ای است که توسط (آرنولد و همکاران، ۱۹۹۳) طراحی شده و با پاسخ به آن، بهترین توصیف از شیوه فرزندپروری در طی دو ماه گذشته به صورت خودسنجی و توسط خود والدین بدست می‌آید. این پرسشنامه سه الگوی انضباطی ناکارآمد والدین را می‌سنجد و بنابر قرارگیری نمره ایده‌آل در سمت راست یا چپ، تمامی ۳۰ مورد برحسب ۷ نمره (۱-۷) درجه‌بندی می‌گردد. چنانکه، نمرات پایین نشان‌دهنده فرزندپروری مطلوب و نمرات بالا بیانگر فرزندپروری ناکارآمد هستند. نمره کل، از تقسیم جمع‌بندی کل موارد (پس از کسر نمره دو سؤال تکراری ۷ و ۹) بر عدد ۳۰ بدست می‌آید (ترنر و همکاران، ۲۰۰۲) این مقیاس شامل ۳ عامل اصلی است که عبارتند از:

الف) اهمال کاری (LX): که با پرسش‌های شماره ۷، ۸، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۶ و ۳۰ مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

ب) واکنش بیش از حد (OR): که در پرسش‌های ۳، ۶، ۹، ۱۰، ۱۴، ۱۷، ۱۸، ۲۲، ۲۵ و ۲۸ مورد سنجش قرار می‌گیرند.

ج) اطنا ب کلام (VB): که در پرسش‌های ۲، ۴، ۷، ۹، ۱۱، ۲۳ و ۲۹ گنجانده شده‌اند.

در انتها نیز، چهار سؤال ۱، ۵، ۱۳ و ۲۷ تحت عنوان بدون عامل منظور گردیده‌اند. جهت دستیابی به نمره هر یک از عوامل فوق‌الذکر می‌توان جمع کل آن عامل را بر تعداد موارد آن تقسیم کرد. (برای عامل LX، عدد ۱۱؛ عامل OT عدد ۱۰؛ عامل VB عدد ۷). (ترنر و همکاران، ۲۰۰۲).

در این پرسشنامه، منظور از «اهمال کاری»، شیوه تربیتی سهل‌انگارانه، منظور از «واکنش بیش از حد»، شیوه تربیتی مستبدانه توأم با ابراز خشم، پرخاشگری و عدم ابراز مهر و محبت و بالاخره، منظور از «اطنا ب کلام» توضیح‌های بیش از اندازه طولانی و یا تکیه بیش از حد بر حرف زدن با کودک می‌باشد (ترنر و همکاران، ۲۰۰۲).